

Vedúcim ŠJ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Košice, riaditeľom škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Košice.

Usmernenie k „obedom zadarmo“ a daňovému bonusu na dieťa od 1.8.2021.

Na základe informácií Finančnej správy SR č. 30/DZPaU/2021/I k zákonu č. 257/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

*

Od 1.7.2021 sa v zákone o dani z príjmov zaviedla zvýšená sadzba daňového bonusu na deti vo veku od 6 do 15 rokov. V období od 1.7.2021 do 31.12.2021 je zvýšený daňový bonus na deti vo veku od 6 do 15 rokov daný ako 1,7-násobok základnej sadzby daňového bonusu. Od 1.1.2022 sa zvýšený daňový bonus na deti vo veku od 6 do 15 rokov upraví na 1,85-násobok základnej sadzby daňového bonusu.

Zavedenie zvýšeného daňového bonusu na deti vo veku od 6 do 15 rokov bolo v čase schválenia tejto legislatívnej úpravy na konci roka 2020 odôvodnené tým, že súčasne sa zruší dotácia na stravovanie pre deti vo veku od 6 do 15 rokov, tzv. obedy zadarmo. Samotné zvýšenie daňového bonusu na 1,7-násobok, resp. na 1,85-násobok základnej sumy bolo vykalkulované tak, aby rodičom detí vo veku od 6 do 15 rokov kompenzovalo zrušenie dotácie na stravu.

Od 1.8.2021 sa však zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVaR) zmenil tak, že vo všeobecnosti sa dotácia na stravovanie pre deti vo veku od 6 do 15 rokov zrušila. Avšak dotácia na stravovanie bola ponechaná na také deti, ktorých rodičia nemajú nárok na zvýšený daňový bonus. Táto zmena bola odôvodnená tým, aby rodičom, ktorí nemajú nárok na daňový bonus - nepracujú, respektíve ich zdaniteľný príjem podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov nedosahuje výšku 6-násobku minimálnej mzdy, zostal nárok na dotáciu na stravovanie.

Dňa 5.8.2021 sa na webe UPSVaR objavila upravená informácia o dotáciách na stravovanie, dohodnutá s MPSVaR a Ministerstvom financií Slovenskej republiky (MF SR), s platnosťou od 1.8.2021.

Z informácií uvedených na webe UPSVaR a FS SR vyplývajú nasledovné závery:

*

DOTÁCIA NA PODPORU VÝCHOVY K STRAVOVACÍM NÁVYKOM DIEŤAŤA

Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa podľa zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVaR), tzv. **obedy zadarmo**, je v čase po 1.8.2021 vo výške **1,30 eura za každý deň**, v ktorom sa dieťa **zúčastnilo** výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole alebo vyučovania v základnej škole a **odobralo stravu**.

Dotáciu na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa možno poskytnúť materskej škole a základnej škole:

- podľa **§ 4 ods. 3 písm. a)** zákona o dotáciách, na každé dieťa, ktoré navštevuje materskú školu alebo základnú školu a v materskej škole alebo v základnej škole je **najmenej 50 % detí** z domácností, ktorým sa poskytuje **pomoc v hmotnej núdzi**

- podľa § 4 ods. 3 písm. b) zákona o dotáciách, na dieťa, ktoré navštevuje materskú školu alebo základnú školu a **žije v domácnosti**, ktorej sa poskytuje **pomoc v hmotnej núdzi** alebo ktorej príjem je najviac vo výške životného minima
- podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona o dotáciách, na dieťa, ktoré navštevuje **posledný ročník materskej školy** alebo **základnú školu** a žije v domácnosti, v ktorej si ani jeden člen domácnosti **neuplatnil** na toto dieťa nárok na sumu daňového bonusu na deti vo veku od 6 do 15 rokov v zvýhodnenej výške **39,47 eura** (od 1.8.2021 do 31.12.2021), respektíve **43,60 eura** (od 1.1.2022 do 31.12.2022) - táto skutočnosť sa žiadateľovi (škole) preukazuje **čestným vyhlásením**. K tomu čítajte ďalej bližšie vysvetlenie.

*

V prípade, ak sa na dieťa poskytne dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. a) alebo § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách (viď horeuvedené prvé dve odrážky), pokiaľ rodič spĺňa ďalšie podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov, **môže si uplatniť nárok na daňový bonus**.

Príklad

Dieťa navštevuje materskú školu (resp. základnú školu), v ktorej je najmenej 50 % detí z domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

Podľa § 4 ods. 3 písm. a) zákona o dotáciách má rodič na dieťa nárok na dotáciu na stravovanie.

Pokiaľ rodič spĺňa ďalšie podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov, napríklad ak pracuje a má dostatočne vysoký zdaniteľný príjem (najmenej vo výške polovice minimálnej mzdy mesačne, resp. najmenej vo výške 6-násobku minimálnej mzdy za celý rok), má rodič súčasne nárok aj na daňový bonus, bez ohľadu na to, či má dieťa vek do 6 rokov, alebo vek 6 rokov až 15 rokov, respektíve vek 15 rokov a viac.

*

Podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách je možné poskytnúť dotáciu na stravovanie na:

1. Deti v poslednom ročníku MŠ, ktoré nedovърšili 6 rokov veku (v praxi ide 5 ročné deti v poslednom ročníku MŠ).

Na tieto deti si rodič ešte nemôže uplatniť nárok na zvýšený daňový bonus, ale z dôvodu veku dieťaťa do 6 rokov si rodič uplatňuje **daňový bonus v dvojnásobnej výške** (v roku 2021 suma **46,44 eura**).

Pri deťoch do 6 rokov veku tak je možné **uplatniť si nárok na dotáciu na stravovanie** podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách a **súčasne**, pokiaľ rodič spĺňa ďalšie podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov, si rodič **môže uplatniť nárok na daňový bonus v dvojnásobnej výške**.

Tento postup je možný **poslednýkrát v mesiaci**, v ktorom dieťa **dovърší 6 rokov**.

Príklad

Dieťa od septembra 2021 navštevuje posledný rok MŠ, má 5 rokov. Vek 6 rokov dovърší 18.3.2022.

Rodič si na dieťa od septembra 2021 môže uplatniť dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách, pretože dieťa ešte nemá 6 rokov. Súčasne má nárok na daňový bonus v dvojnásobnej výške 46,44 eura (pokiaľ spĺňa ďalšie podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov).

Poslednýkrát si takto môže rodič uplatniť dotáciu na stravovanie za mesiac marec 2022. Od 1.4.2022 možno rodičovi odporúčať, aby si nárok na dotáciu na stravovanie prestal uplatňovať. Nárok na daňový bonus v dvojnásobnej výške má poslednýkrát za mesiac marec 2022, kedy dieťa dovърší vek 6 rokov. Ak by si dotáciu na stravovanie uplatňoval aj po 1.4.2022, stratil by nárok na

daňový bonus na dieťa vo zvýšenej výške 1,85-násobku základnej sumy (v roku 2022 pôjde o sumu 43,60 eura).

*

2. Deti v poslednom ročníku MŠ, ktoré dovърšili 6 rokov veku a v ZŠ, ktoré nedovърšili 15 rokov veku, ak si rodičia nemohli uplatniť nárok na zvýšený daňový bonus na deti vo veku od 6 do 15 rokov (rodičia nepracujú, respektíve ich zdaniteľný príjem podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov nedosahuje výšku 6-násobku minimálnej mzdy) alebo ak rodičia pred daňovým bonusom uprednostnili dotáciu na stravovanie.

Ak si na takéto dieťa rodič uplatní nárok na dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách, podľa uvedených informácií UPSVaR a FR SR úplne stráca nárok na daňový bonus za mesiace, za ktoré si uplatnil dotáciu na stravovanie. Teda **nemá nárok ani na sumu zvýšeného daňového bonusu, ani na sumu základného daňového bonusu.**

Pri deťoch, ktoré dovърšili 6 rokov veku, sa takto postupuje od prvého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dieťa dovърšilo 6 rokov veku.

Pri deťoch, ktoré dovърšili 15 rokov veku, sa takto postupuje poslednýkrát v mesiaci, v ktorom dieťa dovърšilo 15 rokov veku.

V prípade rodičov, ktorí spĺňajú podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov a môžu si na dieťa uplatniť daňový bonus, odporúčam pri výklade zákona prezentovaného UPSVaR v spolupráci s MF SR a FR SR **uprednostniť daňový bonus** a nie dotáciu na stravovanie. Dotácia na stravovanie je 1,30 eura na deň. Ak by aj dieťa bolo v nejakom mesiaci 23 dní v škole, suma dotácie by bola $23 \times 1,30 = 29,90$ eur. Suma zvýšeného daňového bonusu však je 39,47 eura, od roku 2022 potom 43,60 eura čo je jednoznačne výhodnejšie.

Príklad

Dieťa navštevuje základnú školu, má 8 rokov. Ani jeden z rodičov nespĺňa podmienky na priznanie daňového bonusu. Matka je na rodičovskej dovolenke pri ďalšom dieťati a nemá príjmy zdaňované podľa § 5 alebo § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov. Otec je spoločníkom s.r.o. a rovnako nemá príjmy zdaňované podľa § 5 alebo § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov. Rodičia si tak od septembra 2021 môžu na dieťa uplatniť dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách.

Treba však upozorniť, že ak by sa napríklad matka od októbra 2021 vrátila do zamestnania a za rok 2021 by jej zdaniteľný (hrubý) príjem dosiahol sumu najmenej 3738 eur (6-násobok minimálnej mzdy), nebude si môcť v ročnom zúčtovaní za rok 2021 spätne uplatniť nárok na daňový bonus na dieťa za mesiace september až december 2021. V ročnom zúčtovaní za rok 2021 si bude môcť uplatniť daňový bonus len za mesiace január až august 2021.

*

3. Deti v ZŠ, ktoré už dovърšili 15 rokov veku (napr. z dôvodu opakovania ročníka alebo z dôvodu odkladu povinnej školskej dochádzky).

Pri deťoch, ktoré dovърšili 15 rokov veku, sa takto postupuje od prvého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dieťa dovърšilo 15 rokov veku.

Na tieto deti si z dôvodu dovърšenia veku dieťaťa 15 rokov rodič už nemôže uplatniť nárok na zvýšený daňový bonus (od mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dieťa dovърšilo 15 rokov veku), ale uplatňuje si nárok na základný daňový bonus (v roku 2021 v sume 23,22 eura).

Pri deťoch 15-ročných a starších, ktoré navštevujú ZŠ, tak je možné **uplatniť si nárok na dotáciu na stravovanie** podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách a **súčasne**, pokiaľ rodič spĺňa ďalšie podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov, si rodič **môže uplatniť nárok na základný daňový bonus.**

Príklad

Dieťa od septembra 2021 navštevuje 9. ročník ZŠ. Vek 15 rokov dovŕši 18.3.2022. Aspoň jeden rodič dieťaťa splňa podmienky určené podľa zákona o dani z príjmov a má nárok na zvýšený daňový bonus na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov. Rodičia dieťaťa si preto od septembra 2021 nebudú uplatňovať dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách, pretože zvýšený daňový bonus je pre nich výhodnejší.

Rodič má poslednýkrát nárok na zvýšený daňový bonus za mesiac marec 2022, kedy dieťa dovŕši vek 15 rokov. Od apríla 2022 má rodič nárok na daňový bonus na dieťa už len v základnej sume.

Rodič si tak môže od 1.4.2022 uplatniť nárok na dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách. Od apríla 2022 má nárok na dotáciu na stravovanie i na daňový bonus (v základnej sume, v roku 2022 pôjde o sumu 23,57 eura).

*

Čestné vyhlásenie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách

Podľa informácií UPSVaR (viď vyššie), nárok na poskytnutie dotácie na stravovanie podľa **§ 4 ods. 3 písm. c)** zákona o dotáciách (horeuvedené 3 body) preukazuje zákonný zástupca dieťaťa zriaďovateľovi **čestným vyhlásením**, a to **nezávisle od veku dieťaťa**.

Rodič **nie je povinný** svoj nárok preukazovať žiadnymi ďalšími dokladmi či potvrdeniami. Napríklad nie je povinný dokladovať, že je evidovaný nezamestnaný, že poberá dôchodok alebo že má v zamestnaní rodičovskú dovolenku, respektíve veľmi nízky príjem a podobne.

Pozor, povinnosť predloženia čestného vyhlásenia sa vzťahuje aj na zákonných zástupcov detí, ktoré **nedovŕšili 6 rokov veku** a sú v poslednom ročníku MŠ, resp. na deti, ktoré navštevujú ZŠ a **dovŕšili 15 rokov veku**.

V praxi to znamená, že pokiaľ si rodič chce od augusta 2021 (resp. od septembra 2021 alebo neskôr, napr. po tom, čo dieťa dovŕši 15 rokov veku a stále bude navštevovať ZŠ) uplatňovať dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách, musí škole, resp. škôlke predložiť čestné vyhlásenie.

*

Z pohľadu školy a materskej školy

Škola bude žiadať o dotáciu na stravovanie podľa **§ 4 ods. 3 písm. c)** zákona o dotáciách len na tie deti, ktorých rodičia si **uplatnia nárok na dotáciu**, pričom formou **čestného vyhlásenia** prehlásia, že nepoberajú zvýšený daňový bonus na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov.

Teda:

- buď majú dieťa vo veku od 6 do 15 rokov a na dieťa nepoberajú zvýšený daňový bonus alebo
- ich dieťa ešte nemá 6 rokov alebo
- ich dieťa už má vek 15 rokov.

Základným školám možno odporúčať, aby na začiatku školského roka 2021/2022 vyzvali rodičov, aby požiadali o dotáciu na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2020 Z. z. o dotáciách. Súčasťou žiadosti bude čestné vyhlásenie rodiča.

Nárok si môžu uplatniť rodičia:

- detí vo veku do 6 rokov
- detí vo veku od 6 do 15 rokov, ktorí nepoberajú daňový bonus na dieťa (respektíve nechcú poberať daňový bonus, pretože dotácia na stravovanie sa im javí výhodnejšia)
- detí vo veku 15 rokov a starších

Školy by si na tento účel mali pripraviť jednoduchý formulár (zákon nestanovuje jeho obsah ani formu).

Obdobne budú na začiatku septembra takto postupovať aj materské školy, pokiaľ ide o deti od septembra 2021 navštevujúce posledný ročník MŠ. Uvedené sa týka aj súkromných MŠ.

Z pohľadu rodiča

Ak máte dieťa vo veku 6 až 15 rokov, **zvýšený daňový bonus je jednoznačne výhodnejší, ako dotácia na stravovanie**. Ak spĺňate podmienky určené zákonom o dani z príjmov na priznanie daňového bonusu - najmä ide o podmienku mať za celý rok 2021 zdaniteľný (hrubý) príjem podľa § 5 (zamestnanie) alebo podľa § 6 ods. 1 a 2 (SZČO) zákona o dani z príjmov vo výške najmenej 6-násobku minimálnej mzdy, teda najmenej $6 \times 623 = 3738$ eur, respektíve máte ako zamestnanec každý mesiac zdaniteľný príjem podľa § 5 najmenej vo výške polovice minimálnej mzdy ($623 / 2 = 311,50$ eur), **neuplatňujte si v škole či škôlke nárok na dotáciu na stravovanie**.

Ak sa napriek tomuto odporúčaniu rozhodnete pre dotáciu na stravovanie, ste zamestnanec, pričom u svojho zamestnávateľa ste si doteraz uplatňovali daňový bonus na dieťa, ste povinný svojmu zamestnávateľovi oznámiť, že ste požiadali o dotáciu na stravovanie. A to najneskôr do konca mesiaca, od ktorého ste sa rozhodli uplatniť si dotáciu na stravovanie.

Problém však nastane, ak máte dieťa vo veku 6 až 15 rokov a ak si daňový bonus zvyknete uplatňovať až v ročnom zúčtovaní, ktoré vám urobí zamestnávateľ po skončení roka. Alebo ak ste SZČO a daňový bonus si uplatňujete až v daňovom priznaní. V týchto prípadoch si naozaj veľmi dobre rozmyslite, či si teraz uplatníte dotáciu na stravovanie. Ak si ju teraz uplatníte, pridete o nárok na daňový bonus za mesiace, kedy ste si dotáciu uplatnili. Rodič, ktorý vopred nevie, či bude mať na konci roka nárok na daňový bonus z dôvodu podmienky zdaniteľného príjmu (6×623 eur = 3738 eur), musí mať dostatočné znalosti, aby sa správne rozhodol...

*

DAŇOVÝ BONUS NA DETI OD 1.8.2021

Podľa § 33 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, daňovníci, ktorí spĺňajú podmienky určené zákonom, napr. majú zdaniteľný príjem aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy (v roku 2021 6×623 eur = 3738 eur), majú nárok na daňový bonus na deti. Od 1.7.2021 sa zaviedla nová, tretia sadzba daňového bonusu, a to na deti vo veku od 6 do 15 rokov.

Od 1.7.2021 do 31.7.2021 (teda za júl 2021) je daňový bonus:

- **46,44 eura** na dieťa vo veku **do 6 rokov**
- **39,47 eura** na dieťa vo veku **od 6 rokov do 15 rokov**
- **23,22 eura** na dieťa vo veku **od 15 rokov**

*

Od 1.8.2021 sa podľa zákona č. 257/2021 Z. z. menia podmienky na vyplácanie daňového bonusu na dieťa.

Od 1.8.2021 do 31.12.2021 je daňový bonus:

- **46,44 eura** na dieťa vo veku **do 6 rokov**
- **39,47 eura** na dieťa vo veku **od 6 rokov do 15 rokov**, nárok na daňový bonus na dieťa vo veku od 6 rokov do 15 rokov však je **len vtedy**, ak sa na dieťa **neposkytuje dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z.z. o dotáciách**
- **23,22 eura** na dieťa vo veku **od 15 rokov**

DB na deti **do 6 rokov** je **2-násobok** základnej sumy DB. Dvojnásobná suma daňového bonusu sa vypláca na deti do dovŕšenia veku 6 rokov, poslednýkrát za mesiac, v ktorom dieťa dovŕši vek 6 rokov.

DB na deti **od 6 rokov do 15 rokov** je **1,7-násobok** základnej sumy DB. 1,7-násobná suma daňového bonusu sa vypláca na deti do dovŕšenia veku 15 rokov, poslednýkrát za mesiac, v ktorom dieťa dovŕši vek 15 rokov. Pozor, 1,7-násobná suma daňového bonusu sa vypláca len na deti, na ktoré sa **neposkytuje dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách**. Ak sa na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov poskytuje dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách, podľa informácie UPSVaR (viď vyššie) nárok na daňový bonus na dieťa nie je vôbec.

*

Od 1.1.2022 do 31.12.2022 je daňový bonus:

- **47,14 eur** na dieťa vo veku **do 6 rokov**
- **43,60 eur** na dieťa vo veku **od 6 rokov do 15 rokov**, nárok na daňový bonus na dieťa vo veku od 6 rokov do 15 rokov však je **len vtedy**, ak sa na dieťa **neposkytuje dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z.z. o dotáciách**
- **23,57 eur** na dieťa vo veku **od 15 rokov**

DB na deti **do 6 rokov** je **2-násobok** základnej sumy DB. Dvojnásobná suma daňového bonusu sa vypláca na deti do dovŕšenia veku 6 rokov, poslednýkrát za mesiac, v ktorom dieťa dovŕši vek 6 rokov.

DB na deti **od 6 rokov do 15 rokov** je **1,85-násobok** základnej sumy DB. 1,85-násobná suma daňového bonusu sa vypláca na deti do dovŕšenia veku 15 rokov, poslednýkrát za mesiac, v ktorom dieťa dovŕši vek 15 rokov. Pozor, 1,85-násobná suma daňového bonusu sa vypláca na deti, na ktoré sa **neposkytuje dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách**. Ak sa na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov poskytuje dotácia na stravovanie podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z.z. o dotáciách, podľa informácie UPSVaR (viď vyššie) nárok na daňový bonus na dieťa nie je vôbec.

*